

VZTAH ČECHŮ K ROMŮM JE STÁLE PŘEVÁŽNĚ ODMÍTAVÝ. VÍCE DBÁT NA PRÁVA ROMSKÝCH SPOLUOBYČANŮ BY SE MĚLO PODLE PĚTINY OBYVATEL ČR.

Postoje české veřejnosti k romským spoluobčanům jsou již několik let stabilní. Výrazná, dvoutřetinová převaha občanů pociťuje k romské menšině odmítavý vztah či dokonce odpor, pětina veřejnosti vnímá Romy stejně jako ostatní spoluobčany a jen zanedbatelný podíl lidí vyjadřuje k Romům dobrý nebo velmi dobrý vztah. Zhruba každý druhý občan uznává, že každá etnická skupina má mít možnost žít podle vlastních tradic a zvyků. V minulosti však tento názor sdílelo více lidí.

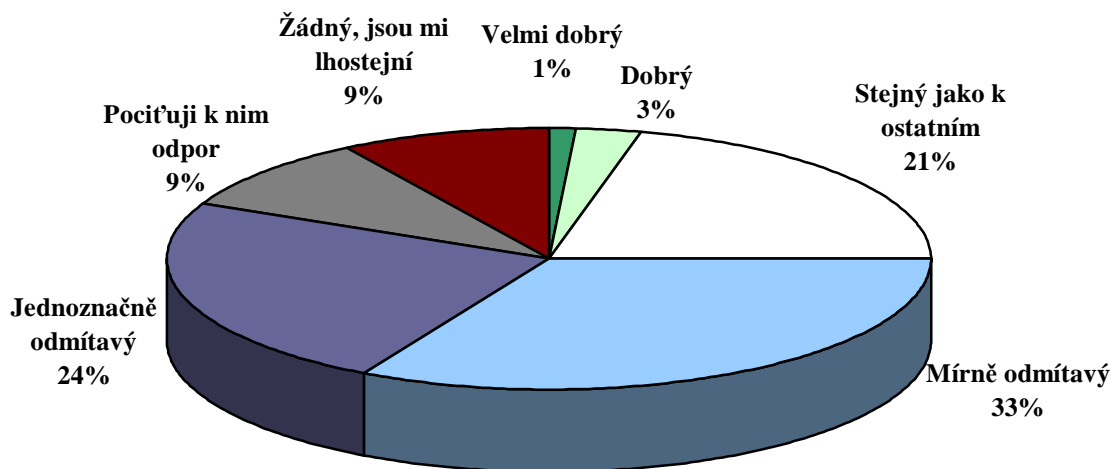
Citované výsledky pocházejí z výzkumu STEM provedeného na reprezentativním souboru obyvatel České republiky starších 18 let, který se uskutečnil ve dnech 1. – 8. dubna 2008. Respondenti byli vybíráni metodou kvótního výběru. Na otázky odpovídal rozsáhlý soubor 1341 občanů ČR.

V letošním dubnovém výzkumu společnost STEM opět zjišťovala postoje veřejnosti k národnostním a etnickým menšinám. Oslovení lidé vyjadřovali svůj vztah k romské populaci žijící na našem území a vyslovovali se k otázce, zda by se mělo v naší republice více dbát na práva Romů.

Z výsledků výzkumu vyplývá, že velmi dobrý nebo dobrý vztah k romské menšině mají 4 % české veřejnosti. Pětina (21 %) oslovených občanů deklaruje, že k romským spoluobčanům má stejný vztah jako k ostatním, a desetina (9 %) nemá k Romům žádný vztah. Dvě třetiny české populace (66 %) mají k Romům negativní vztah (mírně odmítavý, jednoznačně odmítavý nebo k nim pociťují odpor).

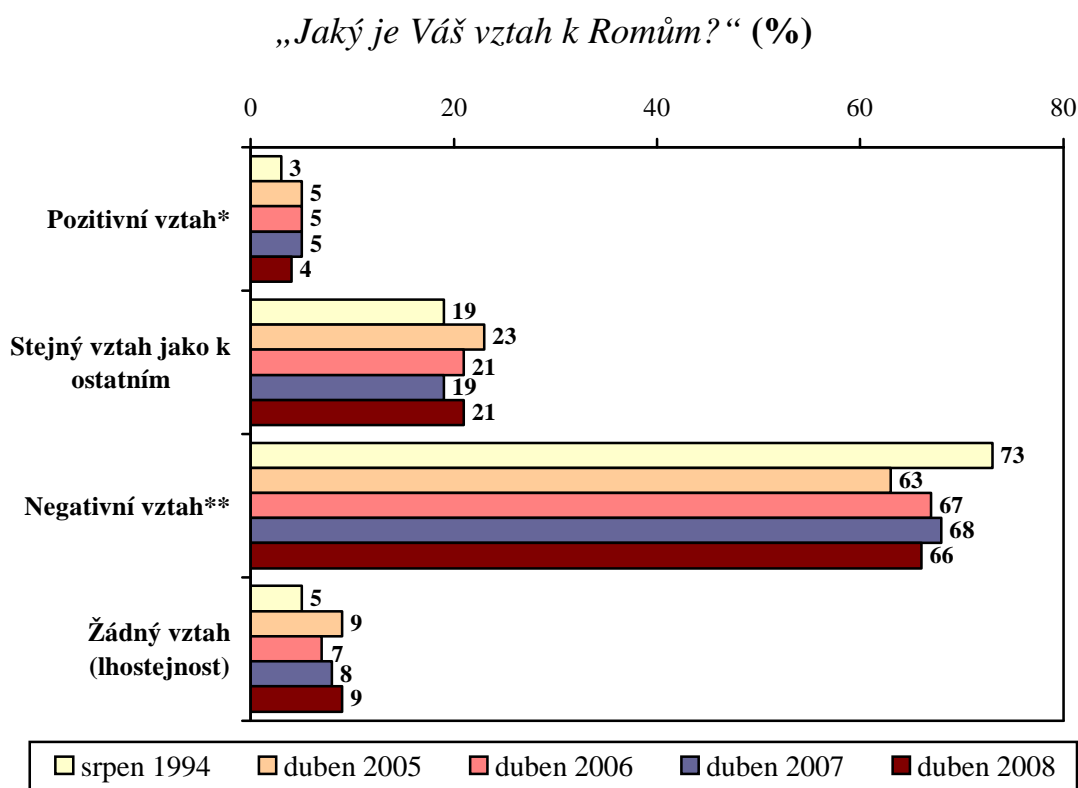
"Jaký je Váš vztah k Romům?"

(podíl odpovědí v %)

Pramen: STEM, Trendy 2008/4, 1341 respondentů

Při pohledu na dlouhodobý vývoj deklarovaného vztahu Čechů k romské menšině je patrné, že k velkým změnám v čase nedochází a že vztah Čechů k Romům se příliš nemění. Za pozornost stojí jistý úbytek lidí s negativním vztahem mezi lety 1994 a 2005, v posledních třech letech jsou výsledky velmi stabilní.

Pramen: STEM, Trendy 1994 - 2008

* Sloučené varianty odpovědí "Velmi dobrý" a "Dobry"

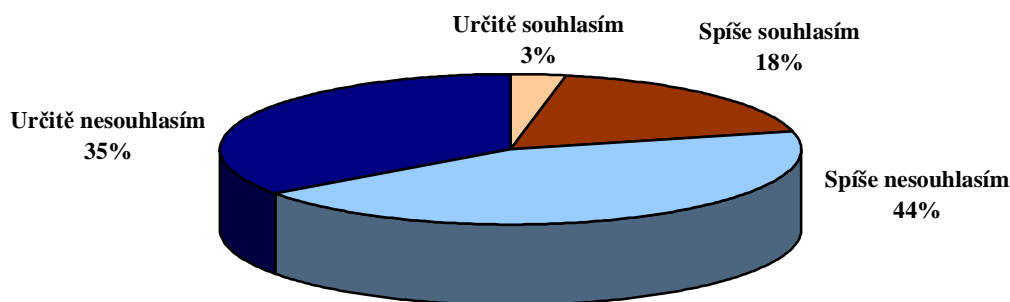
** Sloučené varianty odpovědí "Mírně odmítavý", "Jednoznačně odmítavý" a "Pociťuji k nim odpor"

Postoj Čechů k romské menšině je univerzální z hlediska naprosté většiny sociodemografických charakteristik. Určité rozdíly se projevují v závislosti na velikosti místa bydliště. Negativní postoj k romským spoluobčanům vyjadřují o něco častěji obyvatelé větších měst od 50 do 100 tis. obyvatel. V tomto velikostním pásmu také přiznalo jen 11 % lidí (průměr za ČR je 21 %), že k Romům mají stejný vztah jako k ostatním. V malých obcích do 2 tis. obyvatel je naopak relativně vysoký podíl lidí, kteří říkají, že mají k Romům stejný vztah jako k ostatním (30 %) a menší podíl z nich má k romským spoluobčanům odmítavý vztah (56 %, ve srovnání s průměrem za ČR: 66 %).

Z hlediska vzdělání se určitým způsobem vyděluje skupina vysokoškolsky vzdělaných lidí, kteří častěji než populace jako celek prohlašují, že k romským spoluobčanům pociťují stejný vztah jako k ostatním (29 %) a v menší míře k nim pociťují lhostejnost.

S názorem, že by se mělo více dbát na práva romské menšiny, souhlasí pětina (21 %) populace ČR. Mínění o tom, zda by se mělo v naší společnosti více dbát na práva romské menšiny, je tedy výrazně nesouhlasné (79 %).

"V České republice by se mělo více dbát na práva romské menšiny" (%)

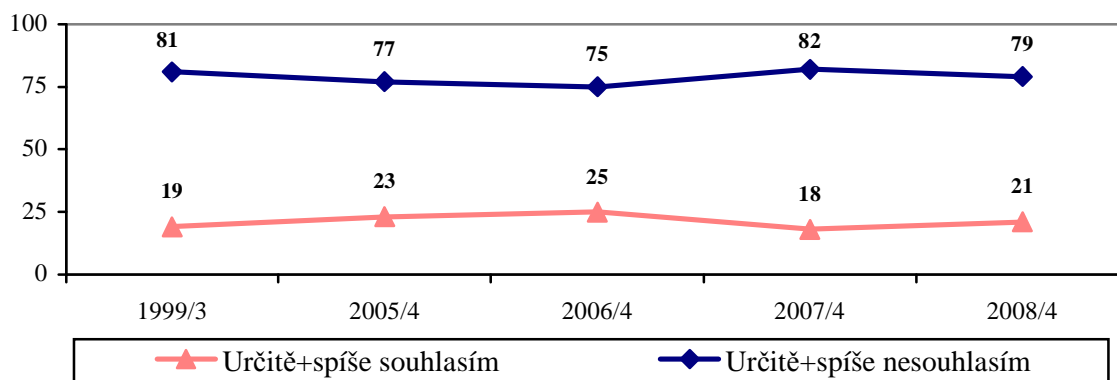

Pramen: STEM, Trendy 2008/4, 1341 respondentů

Deklarované názory jsou opět v naprosté většině případů univerzální. Mírné odlišnosti se ukázaly jen v závislosti na nejvyšším dokončeném vzdělání: s tím, že by se v ČR mělo více přihlížet k právům romské menšiny, o něco častěji souhlasí vysokoškolsky vzdělaní občané (34 %). Zřejmě příliš nepřekvapí, že dbát na práva Romů by se mělo především podle lidí, kteří k nim mají dobrý vztah (74 %).

Přesvědčení, že by česká společnost měla více dbát na práva romských spoluobčanů, letos, ve srovnání s minulým rokem, mírně posílilo, nedosáhlo však hodnot z let 2005 - 2006. Tehdy souhlasila s tím, že by se mělo více dbát na práva romských spoluobčanů, přibližně čtvrtina obyvatel, letos je jejich podíl po zřetelném loňském výkyvu pětinnový.

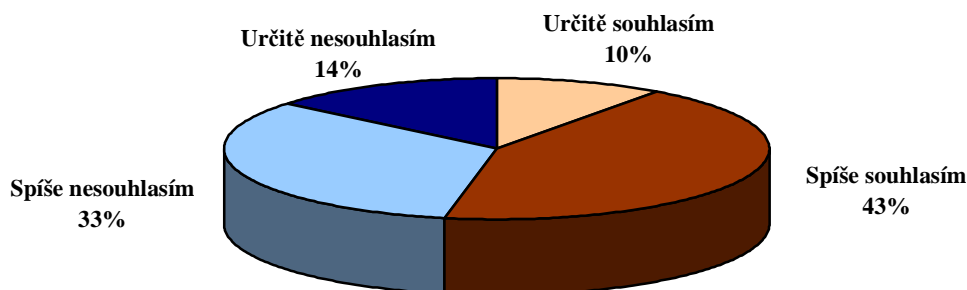
"V České republice by se mělo více dbát na práva romské menšiny"
(Součet odpovědí "Určitě+spíše souhlasím" a "Určitě+spíše nesouhlasím; v %)

Pramen: STEM, Trendy 1999-2008

Přibližně polovina (53 %) lidí se domnívá, že každá etnická skupina nebo menšina by měla mít možnost žít podle vlastních tradic a zvyků.

"Každá etnická skupina nebo menšina by měla mít možnost žít podle vlastních tradic a zvyků" (%)

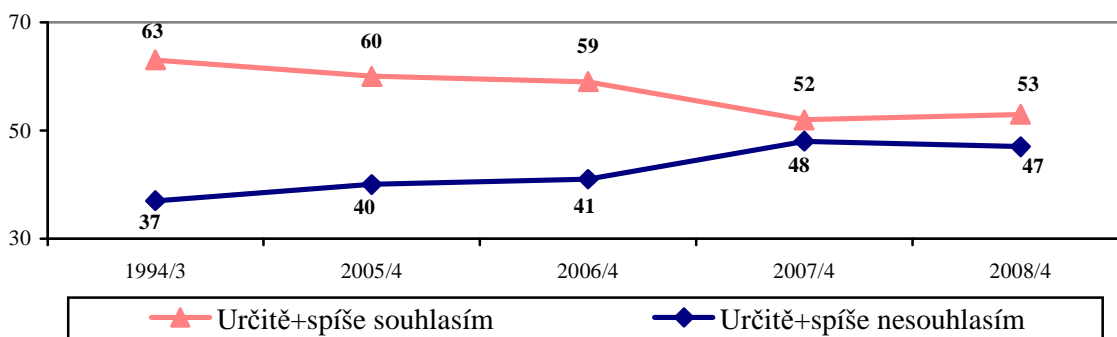

Pramen: STEM, Trendy 2008/4, 1341 respondentů

Podíl lidí uznávajících možnost etnických menšin žít podle vlastních zvyků byl ovšem v minulosti vyšší. Na jaře 1994, kdy byla tato otázka ve výzkumu položena poprvé, se souhlasně vyjádřily téměř dvě třetiny respondentů, v letech 2005 a 2006 se takto vyslovovalo asi 60 % lidí. V posledních dvou letech se souhlas ustálil na úrovni 52 resp. 53 %.

"Každá etnická skupina nebo menšina by měla mít možnost žít podle vlastních tradic a zvyků"

(Součet odpovědí "Určitě+spíše souhlasím" a "Určitě+spíše nesouhlasím; v %)

Pramen: STEM, Trendy 1994 -2008

Mezi jednotlivými sociodemografickými skupinami opět nejsou v těchto názorech významné rozdíly. Mírné odlišnosti se ukázaly v závislosti na velikostním pásmu obce, na hmotném zajištění respondentů a také na jejich vztahu k romským spoluobčanům. Právo na život podle vlastních tradic a zvyků přiznávají častěji etnickým skupinám nebo menšinám lidé žijící v městech od 2 do 20 tis. obyvatel (více než 57 %) a občané dobře majetkově zajištění (61 %). Stejně tak lidé, kteří deklarují pozitivní vztah k Romům, jsou z velké části (86 %) přesvědčeni o tom, že všechny etnické skupiny mají mít možnost žít podle vlastních tradic a zvyků. V menší míře (65 %) jsou o tom přesvědčeni také lidé, kteří mají k romským občanům stejný vztah jako k ostatním. Lidé, kteří necítí k Romům žádný vztah, a ti, jimž romské etnikum vadí, se v tomto názoru rovnoměrně rozdělují – zhruba polovina z nich by etnické menšiny nechala dodržovat jejich zvyky, polovina z nich jejich tradice respektovat nechce.